

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 451/1913 F. G.

CONCURS.

Pentru conferirea de stipendii din „Fundatiunea Gozdu” pe anul școlar 1913/14 la școalele medii, facultăți, universități și școalele de cadeți la armata comună și honvezi — se publică următorul concurs:

1. Concurantul să documenteze cu documente originale sau autentificate de notarul public:

a) că este fiu de cetățean ungar și aparține bisericii ortodoxe orientale române, — spre care scop se recere extrasul din matricula botezătorilor, provăzută cu clauzula parohului competent, că și de prezent aparține bisericii greco-orientale române;

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, — spre care scop studenții dela școalele medii să prezinte atestatul despre anul școlar 1912/13, iar cei dela facultăți și universități indicele despre toate semestrele ascultate până acum;

c) că averea proprie și a părinților nu e de ajuns să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, — spre care scop să producă atestat dela direcția politică competentă. Atestatul să cuprindă date pozitive despre aceasta avere și să fie subscris și de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot, ori este înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopresbiterului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, să producă atestat oficios despre ocupațiunea și despre purtare sa morală pe acest timp.

3. Concurantul să arete în petițiune specialitatea la care și locul unde voește a continua studiile și dacă folosește și alt stipendiu.

4. Celce voește să studieze în străinătate să arete necesitatea de a continua studiile în străinătate, ca să se poată exopera concesiunea ministerială.

5. Petițiunea instruată cu documentele susamintite este a se adresa *Reprezentanței Fundațiunii lui Gozdu (Nagyszeben, Fleischer g. 45)*, până la 23 Iulie (5 August) a. c.

6. Toți stipendiștii actuali se provoacă, ca până la 2/15 Iulie a. c. să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1912/13, căci altcum se va sista stipendiu, respective ajutorul avut.

7. Petițiunile defectuos instruate sau sosite după termen nu vor fi considerate.

8. Concurantul să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i se trimită rezoluțiunea reprezentanței.

Sibiu, 5/18 Iunie 1913.

Presidiul Reprezentanței.

Situația în Balcani.

Sibiu, 25 Iunie n.

Intervenția Tarului rusesc, care în interesul binepriceput al slavismului a apelat la sentimentele mai bune ale guvernelor din Sofia și Belgrad, admonindu-le într-o telegramă ținută în termeni părintești să-și aplaneze pe cale pacifică neînțelegerile cu privire la împărțirea teritoriului cucerit dela Turci, — n'au avut totuși rezultatul dorit și așteptat. Situația nu s'a ameliorat întru nimic în Balcani, ci din contră, pare a fi cu mult mai agravată ca mai înainte. În Bulgaria s'a întâmplat schimbare de guvern, în urma raporturilor înăsprite dintre Bulgaria și Sârbia, și locul lui Geșov, fostul ministru prezident, l'a luat Da-

neff, cunoscutul bărbat de stat bulgar, care a declarat, că va face aceeași politică pe care a făcut-o înaintașul său, iar guvernul sârbesc, presidat de Pasici, asemenea a demisionat, dar Regele nu i-a primit demisia. Rămâne deci atât Bulgaria cât și Sârbia pe lângă politica de mai înainte, care e următoarea: Bulgaria cere respectarea contractului încheiat între statele mici balcanice înainte de a se începe războiul cu Turcii, în care contract a fost bine stabilit, că fiecare dintre statele balcanice ce are să capete în cas că vor fi bătuti Turcii, iar Sârbia cere revisuirea acestui contract, fiindcă ea a cucerit mai mult decât era prevăzut în contract și-și revindică dreptul asupra întregului teritoriu cucerit și aflător în posesiunea ei.

Cumcă Bulgaria nu se va învoi la aceasta odată cu capul, să vede din faptul, că guvernul bulgar a trimis notă oficială guvernului sârbesc, în care-l reacearcă, să se retragă până la termenul pus pe eri, Marți, 24 Iunie nou din teritoriul care conform contractului amintit compete Bulgariei, căci în cas contrar are sepoarte răspunderea pentru urmări. E deci un fel de ultimă adresat Sârbiei, după care nu poate să urmeze decât războiul între Sârbi și Bulgari, și poatecă în momentele în cari scriem șirele acestea bubue deja tunurile în Balcani. În fața acestei situațiuni guvernul sârbesc, presidat de Pasici, a demisionat apoi de nou Luni, sub presiunea opiniunii publice care nu'l ținea de destul de energie față de Bulgari. Va veni deci un guvern și mai războinic în Sârbia.

Pe tema acestor neînțelegeri dintre Sârbi și Bulgari s'au ivit apoi de nou semnele unei rivalități între Rusia și monarhia noastră austro-ungară și împrejurarea aceasta face ca situa-

ția să ni-se presinte cu mult mai gravă decum se pare a fi. Rusia înclină pe semne spre Sârbia și vrea să-i dea ei câștig de cauză, și lucru natural, că monarhia noastră înclină spre Bulgaria, pentruca să nu fie de o părere cu Rusia și pentruca să-i paralizeze întrucâtva influența și dominațiunea în Balcani. Presa noastră, mai ales cea oficioasă și semioficioasă, e grozav de îngrijorată de soarta Bulgariei, față de care manifestă o bunăvoință extraordinară, pe care omul ce stă înafară de cercurile oficioase politice nu prea poate să o înțeleagă.

Se gândește oare serios monarhia noastră, ca în cazul unui conflict dintre Sârbia și Bulgaria să dea tot sprijinul posibil Bulgariei? Se poate, că interesul monarhiei austro-ungare ar pretinde lucrul acesta. Dar sunt și alte interese, pe cari monarhia noastră, respective cei dela conducerea politice externe a monarhiei, ar trebui să le aibă în vedere și să le respecte, adică interesele României, aliata monarhiei noastre, pentru care nu poate să fie lucru irelevant, că Bulgaria să întărească și mai tare decum a ieșit din războiul purtat cu Turcii ori nu. Iar dacă monarhia noastră dorește o Bulgarie și mai tare, ori și mai mare decum e, atunci dorește în mod indirect slăbirea României, care e aliata ei și care, durere, pe urma politice neclare și nehotărâte a conducătorilor monarhiei noastre a ieșit din războiul din Balcani recompensată numai cu un petec mic de pământ din jurul Silistrei, cu toate că numai atitudinea ei calmă și înțeleaptă a împedat războiul mare european.

Intrebarea e deci următoarea: vrea monarhia noastră binele și prosperarea României, până aci aliata monarhiei noastre, ori vrea binele și întărirea Bulgariei, rivala Ro-

FOIȘOARĂ.

Eroii polului sudic.

Adâncă impresie produc clișeele ce publică revista parisiiană „Illustration” și „Daily Mirror” din Londra după plăcele fotografice găsite, nedesvoltate, cu zece luni în urmă după moartea eroicilor exploratori englezi ai polului sudic, căpitanul Scott și soțul său, lângă cadavrele lor întepănite, înghețate în șatra în care au expirat cei din urmă trei membri ai expediției, în pustiu imens al deșertului antarctic. Una din aceste fotografii, cari sunt duiioase documente, prezintă pe cei cinci exploratori cari au atins polul pe locul unde a fost fixat cu exactitate acest punct: căpitanul Scott în mijloc între căpitanul Oates și sublocotenentul Evans, înaintea lor, șezând în omăt, e locotenentul Bowers și doctorul Wilson. Astfel sunt eternizați împreună cei cinci tovarăși de elan și suferință. Fotografia e făcută de Bowers, care după ce a pregătit toate însuș a luat loc în grup, de unde a descendențat obturatorul aparatului cu ajutorul unei frânghii, cum se observă în însemnările găsite. Ceea-laltă îi arată fără Bowers în jurul șatrei cu care indicase Amundsen polul cam cu o lună înainte de sosirea lor acolo.

Fetele lor par descompuse prin ceace au trebuit să îndure, ger și oboseală. Toți cinci acolo au perit, Evans și Oates întâi, apoi ceilalți trei. Este deosebit de interesantă istoria acestei explorări a polului sudic și prin faptul că până ce toate marile întreprinderi geografice au reclamat multe decenii,

alte veacuri întregi de încercări și de luptă, antarticele a capitulat în timpul scurt de aproape numai zece ani și a fost atins cam în același timp, abea cu diferență de câteva săptămâni, de două expediții: cea a norvegianului Amundsen și cea a căpitanului englez Scott.

Până pela 1900 foarte puțin se știa despre regiunile antarctice. În zece ani, patru expediții mari (Charcot, Shackleton, Amundsen, Scott) au adus cunoștințe precise, în multe detalii.

În 1908/9 Shackleton reușește a traversa, cu ajutorul micilor cai mangiurezi, enormul ghetar larg de 500 km. numit Bariera mare și descoperit de Ross în 1841.

După o călătorie foarte bogată în rezultate ce a făcut în 1901 în aceste regiuni, la 1 Iunie 1910 căpitanul Scott pleacă în a doua călătorie de explorare în fruntea unei echipe până la extrem perfectionate. Expediția sosește cu 7 luni în urmă, la începutul lui Ianuar 1911, la golful Mac Murdo, sub Bariera mare. Grijă principală a căpitanului Scott este de a-și așeza înainte depozite de alimente pe calea ce va urma spre pol.

În Noemvrie 1911, Scott pleacă spre pol, în fruntea unui detașament special: zece persoane din cele mai de nădejde, și zece ponni, trăgând fiecare un atelaj încărcat cu 276 kgr., și un număr de câni. Distanța ce aveau să o parcurgă dela cartierul lor general (Cap Evans) până la pol este de 1370 km. în linie dreaptă (ca dela Dieppe lângă Oceanul atlantic până la Florența în Italia) dar cu înecunjurul inevitabil calea lor încoace și încolo a fost de cel puțin 3000 km. La 3 Ianuar 1912 Scott ajungând până la

273 km. dela pol, trimite o parte a caravanei înapoi, iar el cu cei patru tovarăși pornește înainte spre etapa din urmă.

După câteva zile, ei găsesc urme de skiuri și de sănii și înțeleg, nu fără amărăciune, că i-a întrecut Amundsen cu expediția sa, despre care știau că este în același timp cu ei în întinuturile antarctice. La 17 Ianuar 1912 văd înaintea lor drapelul cu colorile Norvegiei, înfapt de Amundsen deasupra locului unde fixase el polul.

Ei fac măsurări noi și găsesc că punctul antarctic adevărat e cu 925 metri mai încolo. Terminând repede lucrările de studiu ce voiau să săvârșească, ei pleacă înapoi, mulțumiți că și-au ajuns scopul și au contribuit la precizarea cunoștințelor despre aceste locuri. Epuizați, ei nu mai sunt în stare a suporta a doua oară imensele strapăte ale drumului nespun de greu ce aveau să facă acum pe calea, unde le erau depuse alimentele, spre cartierul general, spre soții lăsați pe vaporul ce i-a adus „Terra Nova”, spre ai lor de acasă, în Anglia iubită. Evans moare întâi. Apoi căpitanului Oates îi dăgeră brațele și picioarele. Spre a nu fi sarcină soților săi, noaptea, lăsându-i adormiți cu ultima încordare ese din șatră și se perde în pustiu alb, pentru a-și ușura camarazii, Dimineata ei nu găsesc: nici o urmă a scumpului tovarăș. Crivățul „blizzard” i-a acoperit cu neaună pașii săi în zăpadă și bietul cadavru degerat. Triști au plecat înainte cei trei. Puterile lor seacă, tempești le îngreunează înaintarea. Alimentele li se sfârșesc înainte de ce ar putea ajunge la depozitul cel mai apropiat. Foamea i-a stâns în mijlocul gerului grozav de aspru.

Expediția de salvare, trimisă cu 8 luni în urmă, la 12 Noemvrie 1912, găsește în solitudine imensă adăpostul lor ultim și sania părăsită. Un campament abandonat, trei cadavre în el, amorteite, congelate, fiecare în sacul său de culcuș. În carnetul de însemnări al căpitanului Scott s'a găsit o dureroasă pagină ultimă:

„Dezastrul nostru se datorește nenorocului ce am avut în toate situațiile extrem de grele peste cari a trebuit să triumfăm.

„Niciand ființe umane n'au suferit mai mult decât am suferit noi în aceste luni din urmă. Totuși am fi reușit, dacă nu s'ar fi bolnăvit căpitanul Oates și dacă nu ni s'ar fi isprăvit alimentele înainte de vreme, din cauza uraganului care ne-a oprit în loc la 20 km. dela depozitul nostru. Ce nenorocire! Numai pentru două zile avem din ce trăi. Și suntem slabi foarte. Abea țin peana în mână.

Din partea mea nu regret, că am întreprins expediția aceasta. Ea arată, că poporul englez știe privi în fața morții cu același curaj ca demult.

Lucrurile s'au îndreptat contra noastră. Nu ne plângem, ci ne închinăm înaintea Providenței.

Dacă cu drag ne-am jertfit viața, este pentruca am gândit la onoarea patriei noastre. Rugăm ca ai noștri de acasă să nu fie uitați de compatrioți. Britania-mare va ști purta grije de ei.”

Scrisoarea aceasta a fost citită în toate școalele Britaniei-mari deodată cu istorisirea faptei grandioase a acestor mari eroi ai științei.

C. N.

mâniei? Vor trebui să se gândească bine cei dela conducere, că pe care din aceste două state vreau să-l iee în viitor sub scutul lor, — dar trebuie să și poarte greutatea răspunderii pentru urmări. Fiindcă o Bulgarie protejată și sprijinită în aspirațiile ei de monarhia noastră, nu poate să aibă de urmare decât eșirea României din tripla alianță și alăturarea ei la tripla înțelegere, unde e așteptată și unde va fi primită cu brațele deschise. Iar aceea o știe toată lumea, mai bine însă cei dela Viena, că ce poate să însemne o astfel de schimbare de front în politica României pentru monarhia noastră austro-ungară?

Soartea școalelor noastre.

— Păreri din cercuri preoțești. —

II.

Până la legea lui Apponyi, deși statul și înainte de această lege își avea organele sale de control, fiind amestecat și puterea acestora mai mică, pentru că statul nu contribuia cu nimic la susținerea și salarizarea învățătorului, acesta se simțea mai liber, recunoscând de adevăratul său stăpân autoritățile confesionale, dela cari venea „tot darul cel bun”. Prin noile legi și ordinațiuni însă, — deși la școalele cu caracter confesional statul nu contribuie cu nici un filer, — totuși în afară de unele forme de mână a doua, în fond, în ce privește învățământul, mai departe pretenziunea organelor statului cu privire la cuantul de cunoștințe în limba maghiară, — e aproape eschis să găsești vre-o deosebire între o școală fără și între una cu ajutor dela stat, deja astăzi, abia după câțiva ani dela introducerea și aplicarea noilor legi școlare.

Să cercetăm puțin o școală confesională, fără nici un ajutor dela stat.

Obiectele principale, ca limba maghiară, geografie, comput, istorie și constituțiune, se predau exclusiv în limba maghiară. Cât timp trebuie, mai ales în clasele mai înalte, ca să poți percurge materialul prescriș, și cât mai rămâne oare pentru religie, limba română și alte multe cunoștințe de cari au lipsă elevii în viață? Aproape nimic.

Cronica, protocolul de clasificări, lucrări scripturistice, orariul, numai în limba maghiară, (așa să fac, deși în astfel de școale nu să pretind toate în forma aceasta) apoi 10 cântări ungurești, sau cel puțin 5 în fiecare clasă. Întreb pe cei cu ajutor dela stat, dacă propun, respective dacă li să pretinde mai mult decât dela cei fără ajutor?

Dacă asamănăm învățământul de astăzi cu cel de înainte cu 6 ani, vom rămâne uimiți de câtă maghiară se face, și rămâi mai uimit de aceea ce îndrugă elevii în această limbă din toate obiectele pomenite, iar de altă parte te uimești de puținele cunoștințe adevărate și elementare pe cari pedagogia le pretinde și sânt de lipsă pentru viață.

Este adevărat, că până astăzi mai sunt încă unele mici favoruri cedate susținătorului de școale, ca alegerea, întârrirea învățătorului etc. Am zis mici favoruri, căci ce folos că il alegi, il întârești, il plătești, și altul îi poruncește! Este acesta favor? Că de fapt acest favor e numai un postulat deșert, dovadă ne este legea lui Zichy, care deși ai dreptul, ca confesiune, să-ți alegi pe învățător, clasificarea lui pentru înaintarea din clasă în clasă nu o lasă să fie a ta, ca confesiune, ci e a inspectorului regesc. Ales și întârit fiind învățătorul, de cine va mai ține seamă? De bună seamă că de confesiune nu.

Spre mai bună ilustrare a celor ce voesc să documentez, că de fapt nu există nici o deosebire în realitate între o școală fără și între una cu ajutor dela stat, voi să amintesc și următoarele.

Mi s'a dat prilej de când cu legea lui Apponyi a însoți 5 inspectori reg. în vizitațiunea lor la aceeaș școală cu caracter confesional și am văzut și constatat, că inspectorii tot mai mult pretind, fără de a ține seamă absolut de loc de caracterul confesional al școlii. M'am convins apoi, că e evident progresul — fie efemer chiar — în limba maghiară astăzi față de acum 6 ani. Bine înțeles, inspectorii pretind tot mai mult, dar par a fi totuși mulțumiți cu rezultatul de până acum, ajuns în detrimentul rezultatului așteptat de confesiune, care va fi tot mai nemulțumită. Cu aceste prilejuri, — făcând o asemănare între trecutul apropiat și prezent, — am putut de altă parte să constat hiperzelul și plecaciunea deșositoare a învățătorului, care orice sfat dat din partea organelor statului, în ce privește cunoștințele din limba maghiară, îl primește ca poruncă; ba mi s'a dat tristul prilej a vedea, cum învățătorul a primit pe inspector cu rugăciunea zisă în limba maghiară. Fac mai mult cei cu ajutor dela stat, respective dela aceștia pretinde mai mult inspectorul ca dela ceilalți?

Una pretinde planul de învățământ, și de multe ori planul e nimica pe lângă hiperzelul învățătorului. Ca să-și poată scuza slăbiciunea sa de om, ca să-și ascundă puținele cunoștințe pedagogice și necunoașterea limbii maghiare, — învățătorul face un mecanism în ungurește de crezi că el a inventat cea mai perfectă mașină de vorbit. Și ca să ilustrez mai de aproape această stare tristă, provenită în mare parte din slăbiciunea învățătorului, amintesc, că punând inspectorul pe elevi să cetească ungurește, apoi românește, de fapt elevii ceteau mai fluent ungurește, iar din istorie întrebând fiind un elev să spună și românește aceea ce a spus ungurește, a răspuns, că românește nu o știe așa bine. Ce rezultat moral mai rămâne pentru confesiune?

Fără de a supăra pe nimenea, vorba e să fixăm starea faptică în ce privește școalele cu caracter confesional, căci mă întreb, dacă așa este și așa se urmează, la ce am ascunde realitatea?

Dacă cercetăm mai departe spiritul de care sunt stăpâniți învățătorii — onoare excepțiilor — vom constata, că pentru ei autoritățile confesionale nu mai numără. Preotul, comitetul parohial, organele de control din partea confesiunii, nu le pot face nici un rău; vor fi mulțumite și mai așa; iar în caz, că careva din organele amintite i-ar trage la răspundere, fie chiar și pentru fapte puțin compatibile cu chemarea lor de crescători, atunci îi vezi plângându-se dlui inspector, că preotul, sau nu știu cine, îi persecută.

În special între preot și învățător își ia începutul o eră, care va fi cam tristă în istoria culturală a satelor noastre. Acest antagonism provine din multe cauze, dintre cari voi aminti numai câteva. Mai întâi e diferența de etate și pregătire, apoi faptul, că prin noile ordinațiuni și legi învățătorului trebuiesc toate date de-a gata. Preotul trebuie să se îngrijască și să-i asigure salariul, așa ca să-l prin iească regulat, și să provadă școala, cu cele trebuincioase, căci dacă îi pșește ceva, preotul e vina. Și când ne reamintim, cât s'a expus preotimea pentru susținerea școalelor, câte conflicte și câte dușmăanii s'au urmat din această datorință a ei, de altă parte ce

puțin recunoscători sunt învățătorii față de preotime și de biserică! În ședințele scaunelor școlare, în timpul din urmă, numai școala și iar școala era la rând; ba urcarea asta, ba lipsa ceealaltă, încât nu numai pentru preot, dar chiar și pentru credincioși, școala a devenit o instituțiune, la care trebuie numai să dai — fără ca în schimb jertfele aduse să stea în raport cu rezultatul moral ce-l aștepti, ca confesiune. Dar nu numai școala, ci nici învățătorii nu răsplătesc cu nimic mai mult jertfa adusă de confesiune, cu scopul de a-i feri și pe ei într-o câșă poate de stăpânirea directă a organelor statului.

Biserica, care i-a crescut și pus în poziția în care sunt, e tot mai slab creștată de ei, și de cumva ai forța cătuși decât pe învățător să o cerceteze mai regulat și să cânte regulat în strană, măcar și mai puțin, — te pomenesti că numai vine de loc, ba ajungi în neplăceri mari.

Cele până aci zise sunt numai un palid tablou al stărilor reale dela școalele cu caracter confesional. Nu vor fi, admit, în tot locul așa, după cum le-am zugrăvit eu, dar încetul pe încetul nu vor întârzia aceste stări a se ivi pretutindenea, pentru că duhul de care sunt stăpâniți învățătorii e din cale afară de nesănătos. Ridicarea salariului e chestiunea principală, celelalte nu numără. Nu că am invidia pe învățători pentru noua urcare, dar constatăm, că fac mai puțin decât înainte cu câțiva ani, și încă tocmai cei mai tineri. Însuflețirea și idealul de cari orice om, în orice funcțiune, mai ales în tinerețe e pătruns, la învățătorii mai tineri nu le găsești, ci mai de grabă la cei mai bătrâni.

Astfel fiind starea faptică la școli, unde până acum nu contribuia statul cu nici un filer, mă întreb, jertfa ce ni să cere, mai are vre-un rost? Înțeleg să-ți vinzi chiar și cămașa de pe tine, cum merge vorba, când ai putea dispune singur asupra școlii, când întreg învățământul ar fi în limba română! Dar oare e bine, ca statul, care e dator a să îngrijească instrucțiunea locuitorilor, să fie absolvat de aceasta contribuțiune, când el, dupăcum am dovedit, tot așa pretinde și unde dă și unde nu dă? Oare n'ar fi mai bine, să nu mai facem opintiri prea mari, să nu mai îngreunăm poporul cu repartiții, ci totuși să recurgem la ajutorul statului?..

Iată câteva chestiuni și păreri, izvorâte din o seamă de lucruri, cari în realitate așa sunt, dupăcum le-am descris, și asupra cărora o discuție obiectivă și cumpătată se impune.

E. C.

Legea cvincvenalelor.

(Urmare).

Căci, on. cameră, să luăm numai starea faptică a lucrurilor! Citez să afirm că — conform datelor noastre statistice — avem circa 2000 de astfel de parohii, în cari preoții nu au decât numai așa zisa calificatie inferioară. Faptul acesta își are o multime de cauze. Dacă aș sta să le enumăr, ar trebui să reproduc vechea anecdotă, când episcopul și-a întrebat credincioșii, ce e cauza de ei nu trag clopotele când le vine vladica la sat, la ce credincioșii i-au răspuns: „Din o multime de cauze, sînte păriute, dintre cari cauza principală e, că n'avem clopote”. Astfel dv., on. cameră, întrebați de ce n'avem preoți cu calificatie mai înaltă. După cum am mai spus-o, înainte de toate comunele noastre sunt foarte mici și sunt împrăștiate prin munții, unde zău preoții cu calificatiune nu se prea trag, pentru că acolo de fapt ar trebui să poarte crucea de suferință a vieții. Apoi conform canoanelor bisericii gr.-or. române preotul trebuie să se căsătorească, să înființeze familie, iar celor cu 6 clase medii să nu le dea nimic? Eu n'am văzut o lege atât de imposibilă și de absurdă. Regret, că totmai actualul ministru e victima acestui proiect, prin care-și atrage aversiunea părții celei mai mari a preotimii și prin care a reușit să deșepte cele mai vii sentimente în sinul tuturor confesiunilor.

După cum am amintit, preoții din tinuturile sărace vor primi numai triplul venitului cel-l au dela biserică. Sunt și preoți, cari n'au mai mult dela biserică decât 100 cor., triplul e deci 300 cor. și atîta capătă ei, chiar dacă au calificatie de primul ordin, sau chiar dacă au slujit vreme de 30 de ani. Acest proiect de lege nu e nici drept și nici echitabil.

apostol, nu și-ar putea afla o astfel de soție, care să se înduplece să-i fie tovarășă în suportarea acestui calvar. Dvoastră știți foarte bine, că eu cât o comună e mai departe de oraș, cu atât e mai restrâns ori cine numai la preot. Afară de aceea, ori cine ajunge în comună, el nu trage decât numai la preotul: astfel la cine trag reprezentanții autorităților comitatense? La preotul satului. Apoi gândiți-vă numai la situația aceea grea — doar e preot și între dv. — în care la noi ajunge foarte des preotul, anume, că se duce la patul bolnavului spre a-l împărtași, cu care ocaziune se molipsește, duce boala acasă și-și înființiază întreaga familie. Acum să-l plătești pe omul acesta cu 400 cor? Oare atîta să fie tot cu cât statul să contribuie la ajutorarea acestor oameni? Întreb, on. cameră, oare dv. absolvați pe acest preot dela datorința lui de a-și paște turma, de a fi adevărat părinte al poporului în orice relații și între orice împrejurări? Il absolvați dv. dela datorința de a fi un bun pastor, qui animam suam dat pro ovibus suis, mercenarius autem et qui non est pastor, vdet lupum venientem et dimittet oves et fugit?

Numărul preoților cu calificatie inferioară, după cum spusei, trece în biserică românească peste două mii. Acești preoți vorbesc despre această chestie cu cea mai mare amărăciune și au voit să convoace și un congres, dar episcopii lor i-au liniștit zicând, că acest guvern se va pune pe alte puncte de vedere, deoarece relativ la aceasta a și făcut promisiuni în programul său și în multe locuri aiurea. Vedem, on. cameră, că situația de fapt nu numai că nu s'a mai schimbat, ci — după cum reiese din spusele dlui raportor, mai vreau încă să o și motivez! E drept, că motivarea a mers foarte cu anevoie, și după cum a trebuit să vedem, ea a fost în directă contradicție cu nobilul fel de judecată a dlui raportor, deoarece prin faptul, că motivăm ceva, nu putem vindeca răni și nici glasul durerii!

On. cameră! Această dispoziție eu o aflu de foarte vătămătoare intereselor noastre, drept aceea voi îndrăzni să propun o modificare a §-lui 2, anume, în acel senz, ca fiecare să i se dea cvincvenalii, care conform legii are drept la întregirea dotației și între aceștia să se numere și capelanii, ca uni, cari îndeplinesc niște servicii tot atât de grele și împovărătoare, ca și ceilalți preoți. Unele dispoziții ale proiectului, ca d. e. cele cuprinse în paragraful al 5-lea iarăși le aflu de foarte vătămătoare. Dispozițiile acestui pasagiu lovesc în prima linie în cei mai săraci. Pasagiul acesta bunăoară dispune, că întregirea venitelor preoțești prin cvincvenalii nu poate fi mai mare decât triplul venitului curat stabilit prin fasonarea preotului conform legilor citate.

Ei, apoi tocmai comunele cele mai sărace sunt acelea, unde preotul are mai puține venituri, sau pot zice chiar nimic. Tocmai aceia vor fi loviți mai greu, cari au dealtmintrelea și o poziție mai grea, foarte grea fiindcă trăiesc în cele mai sărace tinuturi, unde nu se găsește altceva decât arunc de câte 200—500%. Vă puteți închipui, on. cameră, ce situație pot avea preoții noștri în aceste comune și că ce vor căpăta aici pe viitor! Guvernul prin aceea dispoziție, că a adus această lege pentru congrua, și-a ajuns scopul, slăbind legătura putrnică ce exista între preotime și popor. Acum poporul zice, că nu dă preotului nimic, are doar congrua, trăiască din ea. Până nu venise congrua, poporul se îngrijea de preot și-i da totul. Cea dintâi faună, cele dintâi fructe, le ducea preotului. De când însă a venit legea congruei, legătura aceasta dintre preot și popor nu numai că a slăbit, dar s'a rupt cu desăvârșire și pot să afirm, că congrua așa cum se dă astăzi nu însemnează nici un bine pentru preoți.

Dacă dvoastră, dl. deputați, doriți ca preotul să fie „bonus pastor”, care să-și dea pentru turmă „animam suam”; dacă dvoastră pretindeți, ca și preotul să crească copii și să-i poarte la școală, nu vedeți că faceți cea mai mare nedreptate excludându-i dela cvincvenale? Fost-a vre-odată vre-un caz, ca între oameni de aceeaș tagmă să se fi făcut deosebire de calificatie, cum se face la preoți? Avem noi o singură lege, care să urce leafa notarilor cu maturitate, iar celor cu 6 clase medii să nu le dea nimic? Eu n'am văzut o lege atât de imposibilă și de absurdă. Regret, că totmai actualul ministru e victima acestui proiect, prin care-și atrage aversiunea părții celei mai mari a preotimii și prin care a reușit să deșepte cele mai vii sentimente în sinul tuturor confesiunilor.

După cum am amintit, preoții din tinuturile sărace vor primi numai triplul venitului cel-l au dela biserică. Sunt și preoți, cari n'au mai mult dela biserică decât 100 cor., triplul e deci 300 cor. și atîta capătă ei, chiar dacă au calificatie de primul ordin, sau chiar dacă au slujit vreme de 30 de ani. Acest proiect de lege nu e nici drept și nici echitabil.

Are apoi proiectul un paragraf referitor la la parohiile nouă, care paragraf e absolut nejustificat, pentru că statul nu e în drept să pozeze teze de această natură. Dispoziția aceasta e cuprinsă în alineatul 11, respectiv în alineatul ultim al paragrafului 10 și sună (cetește): „Ministrul de culte și instrucțiune publică, ori de câte ori recunoaște ca motivată sistematizarea unui nou post de preot, poate să pozeze condiția, că o anume parte din suma cvincvenalelor biserice e datorată s'ă supoarte, și că din punctul de vedere al cvincvenalelor serviciul preotesc de dinaintea recunoașterii nu contează”. Și dispoziția asta înseamnă o mare nedreptate, pentru că statul nu poate în nici un caz să decline dela sine datoria de a întregi cvincvenalele. (Va urma).

Serate de ale meseriașilor noștri.

Ultima ședință literară a Reuniunii sodalilor români din loc s'a ținut în 28 Mai a. c. Președintele reuniunii, dl Victor Tordășianu, în vorbirea dsale de deschidere a tratat mai multe chestii importante pentru meseriașii români. A vorbit despre școala industrială orăzenească și în legătură cu aceasta a citit unele date din raportul sus numitei școli de pe anul 1911/12.

Cu toate că dintre 673 elevi, câți au frecventat această școală, 214 au fost români, totuși dintre cei 31 de premii la sfârșitul anului n'a fost nici un român. Au fost 214 (două sute patruzeci și două) de învățăcei români și dintre toți aceștia să nu se fi găsit nici unul demn de bagatelul premiu?....

E trist când și aerul unei școli industriale e îmbăcșit de microbii sovinsismului.

Vorbește mai departe despre așa zisă „Vatra învățăcelilor” (Lehrlingsheim), care are biblioteca ei sporită cu diferite donațiuni, din care s'au folosit în cursul anului 1504 exemplare. Banca „Sparkassa” a dat 400 cor., iar banca „Boderkredit” 500 cor., în total 900 cor., cari s'au împărțit ca ajutoare între 30 de ucenici. Natural că nu s'a putut împărți de ajutorul acesta nici un român. Se vor fi gândit compatrioții noștri că și noi avem bănci, cari rezervează sume considerabile pentru scopuri filantropice, deci cătră ele să ne ridicăm gasul. Și foarte corect. Când persoane cu greutate în viața unui popor nu se interesează de sbuciumările unei clase de meseriași în desvoltare, cum vrem să pretindem dela „Boderkredit” sau dela alt institut financiar străin să ne sară într'ajutor?... Vedem foarte bine pe conducătorii compatrioților sași cum se interesează de aproape de mersul și de progresul clasei lor de meseriași care, — la ei, — putem spune, că și-a ajuns apogeul. Oamenii de aceștia ni-ar trebui și nouă, oameni energici, idealști și atunci n'am mai fi nevoiți să jucăm rolul orfanului desmoștenit.

Mai departe vorbește despre „Reuniunea meseriașilor români din Alba-Iulia” care, — din cauza desbinărilor dintre meseriași de acolo — a trecut prin momente critice, acum se pare că lucrurile au luat o întorsătură bună, deoarece reuniunea și-a ales un nou comitet, de president pe dl Dr. Fodor, ca secretar pe dl Ioanichie Mărgineanu, dela cari se așteaptă mult în viitor.

Aduce deosebite laude conducătorilor reuniunii meseriașilor români din Blaj, cari prin munca lor neobosită au ridicat foarte mult nivelul cultural al acestor societăți. Și în deosebi a contribuit mult la ridicarea meseriașilor români din Blaj și nobilul sprijin moral și material ce a dat Excelența Sa Mitropolitul Dr. Victor Mihályi acestei reuniuni. Vorbește apoi despre anuarul reuniunii meseriașilor din Blaj, apărut pe al 10-lea an de gestiune și totodată explică, în rezumat, unele chestii mai importante, publicate în anuar.

Aflăm, că la sfârșitul anului 1912 au fost 11 membri onorari, 17 fondatori, 50 pe viață, 95 ordinari și 14 ajutoari. Biblioteca a avut 340 volume, din cari s'au citit 250. Sala de lectură a fost permanent provăzută cu 8 jurnale și 4 reviste. Dela înființarea reuniunii și până la sfârșitul anului trecut s'au ținut 55 ședințe ordinare, 2 extraordinare; s'au dat 15 producțiuni teatrale, 72 declamări, 66 conferențe, 14 conveniri sociale, 5 concerte și s'au aranjat 2 expozițiuni. La sfârșitul anului 1912 reuniunea a dispus de o avere curată de 16,882.39 cor. A distribuit ajutoare în valoare de 650.78 cor. S'au ajutat în tot decursul timpului 359 de ucenici.

Se referă apoi la concertul dat de „reuniunea sod. rom. din Sibiu” cu scopul de a procura instrumentele necesare pentru viitoarea fanfară, de unde a rezultat un profit curat de 158.25 cor., din cari 21.03 cor. s'au adăugat la fondul „Andreiu Șaguna”, iar restul de 137.22 cor. la noul fond al orkestrei.

Salută pe dl profesor sem. Dr. Nicolae Bălan, care urmărește cu viu interes

activitatea ce o desvoltă reuniunea, dând prețioasă dsale concurs tendințelor culturale ce le urmărește această societate. Vorbește apoi despre maiorul reuniunii, care se va da în curând și despre alte întâmplări mai recente, iar la urmă declară ședința literară deschisă.

Începutul îl face dl prof. Dr. Bălan cu prețioasă dsale conferență despre aniversarea de 1600 ani a primului împărat creștin Constantin și a mamei sale Elena. În linii generale descrie în ce condiții de traiu se aflau creștinii înainte de venirea acestui împărat, apoi prigonirea și torturile, la cari erau supuși cei ce făceau propagația credinței lui Cristos, care pe acele vremuri se făcea prin peșteri și suterane, în tăină și cu frică.

Rând pe rând ne descrie războaiele purtate de împăratul Constantin, semnul crucii ce i s'a arătat pe cer, luptele biruitoare, date de el sub scutul sfintei cruci, triumful creștinismului, aflarea crucii, pe care a fost răstignit Mântuitorul și așezarea ei în biserică, — și așa mai departe, toate evenimentele din viața acestui împărat sfânt.

Atâta farmec era în cuvintele conferențiarului, în cât întreg publicul din sală asculta cu pătruns de fiorul acelor vremuri. În vorbă cât și în fapte dl prof. Bălan pune tot focul inimii lui de adevărat propoveditor al religiei lui Cristos, a iubirii de oameni și de dreptate. Senicătatea, cu care vorbește, însemnată de ce pune pe cuvântul spus, puterea de sugestie ce-o influențează asupra ascultătorilor prin bogatele comparații făcute, toate acestea te fac să-l ascuți ciasuri întregi, fără să observi scurgerea vremii. E o adevărată mângăiere sufletească pentru cine poate spune, că a auzit cuvântând pe acest propoveditor. La sfârșit i s'au făcut adevărate ovații de admirație.

Au urmat declamările, apoi de închidere se distribuie mai multe broșuri, iar dl Tordășianu invită publicul la viitoarea ședință literară care se va ține în 26 Iunie c. Elin Gruia.

Apel.*)

Literatura științifică și istorică română s'a îmbogățit cu o lucrare de o importanță covârșitoare, datorită unui specialist de frunte, care fu un adânc cercetător, un om luminat, un convins și un mare patriot.

Opera se numește: *Dacia preistorică*, iar autorul nu este altul decât marele și regretatul *Neculai Densușianu*.

Intr'o analiză a activității lui Densușianu, făcută în 2 ședințe consecutive ale Academiei Române, în luna Maiu 1912, declarăm cu convingere și în mod solemn, că această lucrare „e una din cele mai mari opere, dacă nu cea mai importantă, pe care a scris-o până acum o pană ținută de mâna unui Român”.

Prin cercetarea sa, prin dovezile aduse, prin raționamentul său puternic, Densușianu aduce fapte noi de o așa însemnată, încât schimbă cu desăvârșire tot ce știm despre geneza popoarelor europene.

Dacia noastră din epoca preistorică este pusă în o așa lumină, încât devine țara mamă a popoarelor latine, centrul prim al civilizațiunii, locul în care s'a desăvârșit organizarea premergătoare a statelor, regiunea în care s'a născut metalurgia, leagănul întâelor arte, cuibul vitejilor bine organizați, locul sfânt al religiei pelasgice.

Lucrarea este scrisă în mod convingător și irățător pentru noi și am convingerea, că ea va fi nu numai pentru statul cult al acestei țări, ci și pentru neamul românesc, un fel de biblie în care să vedem lămurit trecutul nostru extraordinar de înălțător și să căpătăm astfel credințe și puteri, cari să ne întărească în lupta noastră pe viitor.

Iată de ce, cunoscându-o adânc, sunt fericit a fi contribuit cu puțin la aparițiunea ei și la faptul de a o putea recomanda, cu toată căldura, conaționalilor mei.

Fac aceasta cu atât mai cu multă plăcere, întrucât beneficiul ce va rămânea din vânzarea acestei opere, ca și acela dat de toate celelalte opere ce rămân dela marele patriot, este destinat prin testament spre a fi pus la dispoziția „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”.

Dr. C. I. Istrati.

Notă. Exemplare din această monumentală operă sunt depuse și la „Asociațiunea” (Sibiu, Str. Șaguna, Nr. 6). *Prețul unui exemplar trimis franco, 30 (treizeci) coroane.*

*) Celelalte foi românești sunt rugate a reproduce acest apel.

NOUȚĂȚI.

Examen de maturitate. La liceul de stat al Sibiului s'a ținut examenul de maturitate în 19 și 20 Iunie. S'au prezentat 16 candidați. Trei au fost declarați maturi cu nota *distins*. Între ei doi români: Zaharie Stanciu și Teodor Voileanu; 3 maturi cu *bine*, între cari un român: Dumitru Nicolae; 8 maturi, iar doi candidați vor avea să facă examen de corigență din câte un studiu în Septembrie.

Dela comitat. Comitetul central electoral al comitatului Sibiu ține ședință Marți, la 1 Iulie n. c. în sala mică a casei comitatense în scopul stabilirii listelor electorale pe anul 1914. Ședința se începe la orele 10 dimineața.

Anuar universitar. Acum a apărut anuarul universității din Budapesta pe anul școlar 1911—1912. În semestrul al doilea al celui an erau înscriși 6962 de studenți și anume la facultatea teologică 99, la drept 3049, la medicină 2403, iar la litere 1073, afară de aceștia 335 la școala de farmacie. Profesori universitari sunt: 12 la teologie, 52 la drept, 212 la medicină și 137 la litere, cu totul 413 profesori.

Inchiderea unei universități. Rectorul universitar vienez, în considerare că studențimea națională germană a turburat Sâmbătă prelegerile, a luat măsuri pentru sistarea prelegerilor și închiderea universității până la altă hotărâre.

Nouă lege școlară în Belgia. Guvernul belgian a înaintat camerei un nou proiect de lege școlară. Proiectul cere introducerea cercetării obligatoare a școlai și prelungește cercetarea școlai până la anul al patrusprezecelea. Afară de aceea dispune ca numai învățătorii calificați să poată ocupa posturi la școală. Această dispoziție va însemna o mare lovitură pentru școlile mănăstirești, unde se găsesse mulți învățători fără calificare de stat.

Pentru sănătatea copiilor. În urma unui decret al țarului are să se întemeieze în Petersburg un institut special, în care se vor adăposti mame cu copii mici. Se speră, că astfel se va reduce mortalitatea copiilor în Rusia. Institutul e pus sub protectoratul împărătesei Alexandra Feodorovna.

Gazul subpământean. Direcția căilor noastre ferate va întrebuința gazul subpământean și pentru luminarea vagoanelor. Deocamdată are să se introducă la trenurile de pe linia Sibiu — Copșa-mică — Simeria (Piski) și Petroșeni. Astfel de vagoane vor circula în toamna acestui an.

Chibritele cu fosfor. Fabricarea chibritelor de fosfor este oprită de mai mult timp. Cu 1 Iulie va intra în vigoare și legea, care oprește vânzarea de asemenea chibrite. Negustorii, cari mai au în magazine astfel de articole, sunt îndatorați să le nimicească; în cazul când totuși vor mai vinde, au să fie pedepsiți cu amende gradate tot mai mari.

Fapta unui nebul. Din Brema se scrie că un dascăl, *Frideric Schmidt*, a intrat într'o școală de fete din acel oraș și a tras focuri din mai multe revolve, răniind 21 de persoane. Patru elevs au murit, celelalte sunt greu rănite. Făptuitorul a fost internat într'o casă de alienați. Nenorocitul învățător neavând post ajunsese în mare mizerie.

Tuberculoza. Publicațiunea periodică italiană, *Revista internațională de științe sociale*, a publicat o jaltică și sguduitoare statistică. În Europa mor în fiecare an cam 5 sute de mii de oameni, stânși de tuberculoză. Din o sută de mii de locuitori mor de tuberculoză: 3300 în Austria și Ungaria, 2200 în Germania, 2000 în Elveția, 1400 în Anglia, 1300 în Italia. În Rusia asemenea se prăpădesc mulți de boala aceasta, și cu deosebire în Moscova.

La fondul Episcopul Nicolae Popa pentru masa învățăcelilor meseriași, al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, au mai dăruit: Ion Martin, învățcel măsar, 50 bani; Dr. George Prunșă, medic (Orlat), și soția sa Ecaterina n. Rebeș și fiii lor Ghță și Cornel, 1 cor.; Candin Suciu, paroh (Măgina), 50 bani; din lădița ucenicilor, cor., 1.62 iar la „*Legatul T. L. Albini*”, pentru ajutorarea copiilor din Cut, aplicați la meserii, al aceluiaș fond, au mai dăruit: Liviu Munthiu, învățcel lăcătuș, 1 cor.; Emanuel Beșă, paroh (Zlatna), soția sa Aurelia n. Albini și copiii lor Cornel, Eugen, Veturia, Letiția și Tiberia 7 cor. și Vic. Tordășianu, prezident, 10 bani.

Congresul medical. Al 17-lea congres medical internațional se va ține în August la Londra. Cu ocazia congresului se vor distribui patru premii: unul de 5 mii coroane, celelalte de 1—4 mii coroane. Premiul de o mie cor., pentru tratamentul trachomei, e pus de guvernul țării noastre. Și-au anunțat venirea la Londra cam 7 mii de membri. Din Ungaria vor participa peste 200 de medici. Este interesant, că în Anglia congresul nu-i sprijinit cu mijloace materiale nici din partea guvernului, nici din partea comunei, ci toate cheltuielile se acoper din contribuiri particulare.

Terminarea canalului de Panama. Din Londra se vestește, că în 18 Iunie s'au terminat lucrările canalului de Panama, care leagă Atlanticul cu Oceanul pacific. La 1 Decembrie canalul va fi dat circulațiunii. Deschiderea formală se va face abea mai târziu.

Arborii și trăsnetul. În zilele din urmă s'au întâmplat earăși numeroase cazuri, când persoane adăpostite sub arbori au fost omorâte de trăsnet. Se pare că lumea încă tot nu voește să învețe din experiențele trecutului. Se află și astăzi încă mulți oameni, cari se aruncă în primejdie de moarte prin aceea că în vreme de furtună caută scut sub pomi. Atrage fulgerul mai ales stejarul și mesteacănul; cevași mai puțin bradul și fagul. E răspândită părerea, că în timp de furtună este foarte periculos a sta în pădure; experiența însă arată, că între arbori de înălțime egală trăsnește foarte rar. Primejdia amenință numai acolo, unde un arbore se ridică cu mult deasupra celorlalți, și în deosebi unde stau pomi singuratici.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare.

Adunarea cercuală a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” din despărțământul „Sălciua” se convoacă pe Duminică în 13 Iulie (30 Iunie v.) a. c. în comuna Alsóköz, Ocilișul mare, imediat după serviciul divin din biserică, cu următorul

Program:

1. Deschiderea ședinței prin directorul despărțământului și constatarea prezenților.
2. Raportul comitetului și cassarului pe a. 1912.
3. Înscrierea de membri noi și încassarea taxelor dela membrii vechi și noi.
4. Votarea bugetului despărțământului pe 1913.
5. Prelegerile publice și disertațiile, cari trebuie anunțate și trimise directorului subscris cu 3 zile înainte de adunare.
6. Alegerea delegaților la adunarea generală proximă; propuneri de sine stătătoare; curenții și eventuale mandate dela comitetul central.
7. Autenticarea procesului verbal și închiderea adunării.

Se invită la această adunare toți membrii „Asociațiunii” de pe teritoriul despărțământului, cum și toți binevoitorii și sprijinatorii literaturii și culturii române. Doritorii de a lua parte la banchetul ce va urma ședinței, să se anunțe de timpuriu, dacă e posibil cu 10 zile înainte, aranjatorului banchetului, dlui Andreiu Muntean, alfel pot fi expuși neplăcerii de a nu căpăta prânz în localitate.

Din ședința comitetului cercual al despărțământului „Sălciua” ținută în Ofenbaia, la 8/21 Iunie 1913.

Vasile Gan
prot. director.

Lazar Chirilă
notar.

Cărți și reviste.

Noua lege militară. Extras din lege și tălcuirea ei. Cine are drept a scăpa de milite? Cine are de servit mai puțin timp? Modele de rugări pentru recurs după favoruri. De *Alexiu Hamat*, sublocotenent c. și r. Editura Librăriei Naționale, S. Bornemisa. Orăștie, 1913. — Broșura se poate folosi de cei asentați precum și de studenții, cărora noua lege le dă drept de voluntariat. Prețul cărții e 2 cor.

Colecta pentru aeroplanul Vlaicu III. Români din Ungaria și Ardeal pentru aviațiunea română. Darea de samă a comitetului de inițiativă. Arad, 1913. Tipografia Concordia. — O broșură elegantă, însoțită de câteva ilustrații. Cuprinde: Istoricul colectei, mai multe articole apărute în *Românul* privitoare la sborul lui Vlaicu și monoplanul său, acte cu raport la contribuiri pentru aeroplan, împreună cu lista completă a contribuitorilor. Cartea este depusă, cum am anunțat, la „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” spre veșnică păstrare.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului vacant de cântăreț la biserica gr.-or. a „S-tei Adormiri” din Brașovul vechiu, se publică concurs cu termenul de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salar anual 500 cor. plătit anticipativ în fiecare lună.

b) 650 cor. ca venit ștolare.

Cântărețul ales va servi primul an dela alegere ca provizor, și satisfăcând chemărilor sale conștiințioase, se va definitiva primind cu începerea anului al II-lea de serviciu un adaos la salar de 100 cor.

Petenții au a se prezenta în una din Duminecile din termenul concursual în sfânta biserică spre a proba dexteritatea în cântările și tipicul bisericesc.

Petițiunile instruite cu:

1. Atestat de botez, că respectivul cântăreț este de religie gr.-orientală.

2. Atestat de serviciu și de conduită morală dela oficiul parohial, și

3. Atestat de calificățiune cantorală dela protopopul concernent, sunt a se adresa în termenul deschis subscrișului paroh și preșident.

Brașovul-vechiu, în 7/20 Iunie 1913.

Comitetul parohial gr.-or.:

Iosif Maximilian
paroh și prezid.

Romul Ardelean
(134) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de cantor în parohia Brașov-Cetate, în protopresbiteratul Brașovului, se publică concurs cu termenul de 15 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cor. 1000 salar, plătit în rate lunare anticipative, plus venitele cantonale în sumă de aproape 200 cor.

Cereri de concurs se vor înainta oficiului parohial în termenul deschis, iar concurenții se vor prezenta în vre o Duminică sau sârbătoare în biserică pentru a cânta și arăta dexteritatea în tipic.

Nou alesul va fi obligat a ținea în fiecare zi utrenie și vecernie, iar Duminică sâr-

bătoare și Vinerca cventual și în alte zile și liturghie.

Din ședința comitetului parohial ținută la 15/28 Maiu 1913.

Dr. Emil Dan
secretar.

Dr. N. Vecerdea
președinte.

Dr. Vasile Saftu
protopop.

(132) 3—3

Szám. 1811/1913 pret.

(131) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de viconotar în comuna Kisapold (cercul Szerdahely comitatul Szeben), dotat cu 1000 cor. salar anual prin aceasta public concurs și provoc pe reflectanții, la acest post, a-și înainta cererile lor, instruite conform §-6 art. I. din 1883 respective §-3 art. XX din 1900 și cu atestatele despre serviciile lor de până acum subsemnatului oficiu pretorial până în 9 Iulie 1913.

Cunoașterea în vorbirea și scris a limbii românești se recere necondiționat. Ziua de alegere se va defige ulterior.

Szerdahely, la 16 Iunie 1913.

Primpretorul cercual.

Dr. Bruckner

Nr. 462/1913.

(125) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei de clasa a II-a Ațințiș, în senzul înaltei rezoluțiuni consistoriale Nr. 2101 Bis. 1913, se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post, care este a se ocupa definitiv la 1 Iulie 1913., sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat, și anume în suma de 1600 coroane.

Reflectanții își vor așterne rugărilor lor concursuale, instruite conform normelor din vigoare, în termenul indicat, la acest oficiu, și sunt poțiti a se prezenta în parchie, — pe lângă observarea dispozițiilor regulamentare, — spre a celebra, cânta, și a face cunoștință cu poporul.

Turda, 20 Maiu 1913.

Oficiul protopresbiteral, în conțelegere cu comitetul parohial concernent

Jovian Murășanu
protopop.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Monografia școlii gr.-orient. române

din Tilișca

de

Ioan Bratu,
director școlar.

Prețul 1 cor. + porto 10 fii.

Săpunul Steckenpferd din lapte de crin

de Bergmann și Comp. Tetschen a/Elbe
rămâne și va fi neîntrecut în efectul său contra lăntărilor, precum și indispensabil pentru îngrijirea rațională a frumseții și pielei, ce prin scrisorile de mulumită zilnice intrate necondiționat se confirmă, a 80 de bani bucata se află în farmacia, drogherii și parfumerii etc. Asemenea e minunat aprobată Crema de crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mâinilor de dame, în taburi a 70 fil. se află pretutindeni. (48, 17—40)

Vasilie Ban,

mare magazin de ghetete la „Cisma mare roșie”

SIBIIU strada Ounei (Burgergasse) Nr. 7 SIBIIU

și

filiala „Emir”, strada Faurului (Schmiedgasse) Nr. 16

cu prețuri ieftine.

Prețurile:

Ghete de copii Chevreux și Box ori Kalv, Nr. 20—25 = K 3—4
Ghete de copii „ „ „ „ „ 26—28 = „ 4—5
Ghete de copii „ „ „ „ „ 29—34 = „ 5—7
Ghete de băieți „ „ „ „ „ 35—39 = „ 7—9
Ghete jum. p. dame „ „ „ „ „ 4—14
Ghete înalte p. dame „ „ „ „ „ 8—14
Ghete de lucru p. bărbați, exec. dur. de Kalv ori wicks „ 7—
Ghete cu țug ori șirete p. bărbați în Chevreux ori box „ 9-50
Ghete cu nasturi ori Ideal p. bărb. „ „ „ „ „ 10—
Ghete de ale lui Kobrak „ „ „ „ „ 14—
Ghete Oslaria „ „ „ „ „ 12—
Ghete americane „ „ „ „ „ 13—
Ghete veritabile americane, cu șirete ori nasturi „ 16—
Ghete de piele de Antilope p. bărb. în toate colorile „ 20—

Mare asortiment în

ghete de vară sure din piele de cerb cu șireturi întregi și jumătăți pentru dame, bărbați și copii cu pețurile cumpărării de cor. 5-50, 7-50, 9-50 și 12-50.

Principiul meu e: câștig puțin — și învârtire mare!
In zile de sârbătoare și Duminecile am înainte de amezai până la 10 oare deschis. (89) 21—

ICOANE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, în orișicare mărime, pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecezane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

I.

Adormirea Maicei Domnului
Bunavestire
Nașterea Domnului Iisus Christos
Fuga la Egipt
Iisus în biserică de 12 ani
La nunta din Cana
Iisus pe mare
Învierea lui Lazar
Schimbarea la față
Răstignirea lui Iisus Christos
Punerea în mormânt
Învierea Domnului
Înălțarea — Floriile
Tăierea împrejur
Nașterea Maicei Domnului
Pogorârea Duhului sfânt
Nașterea sfântului Ioan Botezătoru
Grigorie, Vasilie și Ioan
Adormirea sfintei Ane
Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

II.

Iisus pe Cruce
Înălțarea sfintei cruci
Ilie prorocul în carul de foc
Tăierea capului sfântului Ioan
P. Grigorie teologul
Sf. Vasilie

III.

Botezul Domnului
Constantin și Elena
Sfântul Dumtru călare
Sfântul George
Maica Domnului
Petru și Pavel
Arhanghelii Mihail și Gavriil
P. Ioan Gură de aur
PP. Ioachim și Ana

IV.

Arhanghelul Mihail
„ Gavriil
Apostol ori-care
Domnul Christos
Iisus în muntele Maslinilor
Sfântul Dumtru
Sfântul George
Ilie Prorocul
Ioan în pustie
Sfântul Nicolae
„ Simeon
„ Andrei
Evangelistul Ioan
„ Luca
„ Marcu
„ Mateiu
Prorocul Zaharia
Apostolul Iacob
„ Filip

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.				
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.				
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100
foarte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35—	40-60	51-80	70—	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28—	34-60	42—	56—	70—
fine . . .	26-60	29-40	46-20	56—	72-50	23-10	27-30	40-60	49—	65-80	20-30	23-80	35—	43-40	60-20	18-20	21—	30-80	39-20	56—
simple . . .	14—	16-10	18-20	26-50	36-40	12-60	14—	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14—	21-70	29-40	9-80	10-50	11-90	19-60	26-60

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tinichea și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru prapori din orișice fel de materii și de orișice culoare pe lângă condițiile cele mai favorabile